

Smrčková, Jiřina

Balkanistické dílo Jana Urbana Jarníka

In: *Studia Balkanica Bohemoslovaca* : (příspěvky přednesené na I. celostátním balkanistickém symposiu v Brně 11.-12. prosince 1969). Pražák, Richard (editor); Dorovský, Ivan (editor). 1. vyd. Brno: Universita J.E. Purkyně, 1970, pp. 302-310

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/120700>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

BALKANISTICKÉ DÍLO JANA URBANA JARNÍKA

Jiřina S m r ě k o v á , Praha

Jedním z těch, jejichž dílo patří k základům naší dnešní balkanistiky, je romanista a albanolog Jan Urban Jarník. Životopis tohoto badatele a popularizátora, od jehož narození uplynulo loni (25.5.1968) sto dvacet let, je dobře znám: rodák z Pctštýna v Orlických horách, projevoval již od středoškolských studií, na něž se dostal poměrně pozdě, mimořádné jazykové nadání, houževnatost a schopnost pracovat i v nejtvrděších podmínkách; na vídeňské universitě, kde v letech 1870-1874 studoval především u romanisty Mussafii a slavisty Fr. Miklošiče, se s rumunistickou problematikou začal seznamovat, ale ke studiu tohoto jazyka byl přiveden až za svého pobytu v Paříži na podzim r. 1874, kdy v semináři indologa a indoeuropeisty A. Bergaigne se seznámil s rumunským studentem Constantinem Georgianem; s ním začal číst rumunské texty a později si s ním dopisuje (přitom dostává oprávené kopie svých listů). Po návratu z Paříže působí na realce ve vídeňském Leopoldově, r. 1878 se stává docentem románské filologie na universitě ve Vídni; r. 1882 je povolán na nově založenou českou filosofickou fakultu v Praze, kde působí až do svého skonu 12.1.1923.^{1/}

Jarníkovo balkanistické dílo je především rumunistické a albanistické; první začíná - pomineme-li příspěvek Něco o Rumunech v almanachu A.V. Šembery z r. 1877 - studií Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen rovněž z r. 1877. Jarník zde vychází z málo utěšeného stavu tehdejší spisovné rumunštiny, která se v té době nemohla opírat o dialekt některého významného kulturního centra, ale podléhala jednak vlivu latinizujícího směru, jehož představiteli byli hlavně sedmihradští filologové, a jednak se do krajnosti přizpůsobovala francouzštině. Jarník míní, že z této situace je nejlepším východiskem příklon k autentickému lidovému jazyku, který nachází hlavně v edicích pohádek, i když jejich jazyk nebývá přesným záznamem opravdové lidové mluvy (ta zde často bývá nahrazována hovorovou mluvou městskou). Jarník uvádí výběr z lidových výrazů, které během své četby vyexcerpoval; jsou to např. některé vazby vyjadřující vlastnosti:

dobrý: "dobrý jako chléb", "je tak dobrý, že zranění, když jej na ně položíš, se zacelí"; krásný: "na slunce ses mohl dívat, na ni ne", "uštipnutá ze slunce"; zamračený: "jako kdyby mu vzali voly a nechali ho s vozem stát na cestě", atd., nebo některé vazby se slovesným významem:

jíst: "jedl a pil tolik, že až výskal a házel kloboukem po měsíci"; líbit se: "díval se na ni jako na zralou třešni"; sužovat: "dělat horké (doalova pečené) dny"; jíť: "šel a šel, jako slovo v pohádce", atd. Tato citlivá filologická práce, je v rumunské vědě dodnes velmi ceněná^{2/} podle soudotých kritiků v ní její autor jako první upozornil na neobyčejné bohatství metaforických výrazů a rčení v lidové rumunštině (Osvěta, 1916, s. 185).

Dalším velmi významným Jarníkovým dílem, které nedávno vyšlo již ve 4. vydání, je sbírka sedmihradských lidových lyrických písní a seti rických pověk Doine si strigături din Ardeal z r. 1885,^{3/} obsahující přes tisíc textů. Tato sbírka má svou zajímavou historii: jak v její předmluvě uvádí Jarníkův spolupracovník Andrei Birseanu, má o vznik tohoto díla velkou zásluhu I. M. Moldovan, metropolitní kanovník v Blaži, který své studenty vedl k sbírání lidové poezie; rukopisy takto vzniklé byly Jarníkovi předány r. 1879 při jeho druhé návštěvě Sedmíhr Ten potom všechny zápisů přepsal a uspořádal. "Pročítali jsme se vši pozorností tisíce skladeb a fragmentů. . srovnávali varianty... vybírali mezi nimi ty, které se nám zdály nejkrásnější a zapsané co nejpřesněji; z ostatních jsme zaznamenávali části z jazykového hlediska nejzajímavější; odstraňovali jsme ty záznamy, o nichž jsme soudili, že nejsou zapsány přesně tak, jak byly slyšeny v lidu, nebo dokonce byly sestaveny některým příliš horlivým mladíkem, a vůbec jsme hleděli dát celé sbírce uspořádání co možno nejpřirozenější." (S. VIII.) Klasifikační systém rumunské lidové lyriky, jež v tomto díle Jarník a Birseanu vypracovali, je v rumunské folkloristice v podstatě užíván dodnes.^{4/} V této sbírce je otiskáno také několik písní epických, mezi nimi velmi cenná varianta balady o dívce uloupené Turky (s. 491-6): Krásou proslulá Chiruța, "sladká" sestra cralovského popa, vidí, jak k ní do domu přicházejí Turci. Bratr je přivítá, sestru jim však nevydá a brání se sám proti přesile, až padne slabostí a Turci mu setnou hlavu. Chiruța prosí, aby jí dovolili bratra pohřbit; když zarovná hrob vyhloubený vlastníma rukama, omdlí; probere se až na Dunaji. Jakmile jí Turci dovolí, aby si z rukou smyla bratrovu krev, skočí do řeky se slovy "raději potravou rybám, než otrokyní Turků". Ti se věchni vrhli za ní - a na tom místě, kde se utopili, je plno virů a pěn, zatímco tam, kde skonala Chira, teče v "moudrém" Dunaji kladná voda.^{5/}

V rámci tohoto sdělení není možno probrat celou problematiku, která se Jarníkovy a Birseanovy sbírky týká; upozornila bych zde jen na jedinou otázku, které rumunské textové kritika věnovala pozornost:^{6/} zdá se, že v této sbírce přece jen zůstaly jisté texty, které se liší

od tradičních folklorních útvarů, ale zároveň k nim patří. Jejich námětem bývá např. odloučení od roční vesnice, od milé, a přitom pojetí milostné problematiky nebo např. postoj k polním pracím v nich není zcela bezprostřední a také jejich veršová technika bývá složitější. Jde velmi pravděpodobně o výtvořky blažských nebo sibiňských studentů, které se svým způsobem řadí mezi sentimentální sv'etkou poezii tzv. malého romantismu konce 18. a počátku 19. století.

Jarník k této práci sestavil rumunsko-francouzský glosář (XIV + 326 s.), nesmírně pracný a nesmírně pečlivý, který pro nespolehlivost rumunských tiskáren byl vytištěn v Praze. Sestavování glosářů patřilo vůbec k oblíbeným Jarníkovým činnostem: ^{7/} např. jeho habilitační prací byl lexikální rozbor starofrancouzského žaltáře Oxfordského, jehož každé slovo srovnal s latinským originálem. Připomena si v této souvislosti Jarníkovu práci Index zu Diez Etymologischem Wörterbuch der romanischen Sprachen (1878) ^{8/} a také rozpravu Dvě verše starofrancouzské legendy o sv. Kateřině vydanou Českou akademií r. 1894. ^{9/}

Další Jarníkova studie Beitrag zur Phrasologie von, da'ia Rumänien (1898) ^{10/} uvádí stovky dokladů z excerpt z rumunských lidových textů, v nichž sloveso a da se vyskytuje v různých významech a vazbách, např. ve významu derovat, poskytnout, nabídnout, věřit, označit, poslat, slíbit, chválit, platit ... atd. Studie je cenná především pro bohatství sebraného materiálu a pro jeho utřídění.

Cenné úvahy lexikologické obsahuje informativní Jarníkův článek Slovník Akademie rumunské, ^{11/} v němž vedle charakteristiky soudobé spisovné rumunštiny a přehledu dosavadních rumunských lexikografických prací nacházíme např. úvahy o kritice pramenů slovníkové práce, o třídění významů, o otázce definice a také o způsobu tisku slovníků ("ve slovnících nečteme, nýbrž hledáme", s. 327).

Jarník je také autorem několika popularizačních článků o Rumunech; jeho druhým pobytem mezi nimi byly inspirovány Vzpomínky na pobyt mezi Rumuny, ^{12/} v nichž informuje o zajímavostech Bukurešti, o literárních večerech, o Rumunské akademii ^{13/} a o cestování po jižních Sedmihredech. Dále psal o padesátiletém jubileu založení první rumunské university v Jasech a o Rumunském osvětovém svazu v Uhrách. ^{14/}

Důležitým úskek Jarníkovy rumunistické činnosti je jeho práce recenzní: posoudil, doplnil a v mnoha případech opravil díla tak významná, jako je srovnávací mluvnice románských jazyků W. Meyera-Lübka, zvlášť její třetí část; ^{15/} v posudku Tiktinovy mluvnice rumunštiny ^{16/} se Jarník jeví nezatížen dobovým historismem. ^{17/} Z jeho dalších posudků uvedme rozbor slovníku L. Ş ä i n e a n a Dictionar universal al limbii

romane (Gazeta Transilvaniei 1897) a posouzení studie M. S c h u s - t e r a Der bestimmte Artikel in Rumänischen und in Albanesischen (Literaturblatt für germanische und romanische Philologie 1882-83).

Přitom vedle rumunistických prací jazykovědných sledoval soudobou produkci folkloristickou: např. v čas. Athenaeum uveřejnil zprávu o díle S. Fl. M a r i a n a Ornitologia poporană romană (1884, s.127-8) s důležitou recenzí knihy M. G a s t e r a Chrestomatie romană (1892, s. 287-98), spojenou s přehledem starší rumunské literatury, tehdy známé. Dále vydal u nás Jarníkův článek o stavu rumunského folkloru v r. 1895 (Národopisný sborník československý 1897, s.132-9). V německém časopise Zeitschrift des Vereins für Volkskunde v r. 1895 nacházíme Jarníkovy recenze dvou prací přesahujících svým významem rumunistickou oblast, tj. studie o rumunských pohádkách L. Şăineana (Basmele romane. Studiu comparativ, Bucureşti 1895) a knihy o rumunských příslovích (I. A. Zanne, Proverbele romanilor I). V rumunských časopisech vyšlo Jarníkovy vyprávění o českých vánocích (Şezătoarea 1914, Romanul 1915) a k jedné méně známé sbírce lidových písní jeho předmluva (Dor şi jale, vyd. P. Barişiu, Kluž). K nim by bylo možno přiřadit také Jarníkovy dopisy o Národopisné výstavě v Praze r. 1895 (čas. Tribuna, Sibiň 1895) a drobný článek Lidová píseň lékem, který za války (v červnu 1916) napsal do Národních listů.

Jarník se při svých rumunistických studích neomezoval jen na oblast dékorumunskou, ale stal se jedním z předních znalců jihodunajských rumunských dialektů, zvláště arumunštiny. Svědčí o tom především jeho studie Spicuirii aromanesti,^{18/} v níž na základě svých excerpt arumunských pohádek zkoumá jistý druh anakolutu, který se vyskytuje také v albánštině: zájmeno relativní bývá v nominativu i tehdy, když by podle očekávání mělo být v nepřímém pádu (i ve spojení s předložkou), a po něm následuje osobní zájmeno v tom pádě, v němž by mělo být relativum. Dalším příspěvkem k této problematice je Jarníkova úvaha o sbírání a vydávání arumunských lidových textů (Romanul macedoroman, 1880, s. 51-4). V albánském časopise Flambura (1912 je otištěn Jarníkův článek o jeho studiu arumunštiny (Studiu asupra mele aromanesti); ve svých vzpomínkách z r. 1918 (ČMFL VI, s. 148) píše: "- v posledních desíti letech čtu četné lidové texty v nářečí macedoromunském."

Recenzní činnost v tomto oboru začíná Jarník posouzením Miklošičových Rumunische Untersuchungen I. istró- und macedoromunische Sprachdenkmäler, 1881 (Literaturblatt für germanische und romanische Philologie 1882, s. 146-52). Dále si všímá hlavně prací lipského balkanisty G. Weigarda a jeho žáků (tyto recenze vycházely především v čas. Zeits-

chrift für romanische Philologie srov. G. Weigand, Die Aromunen. Ethnographisch-philologisch-historische Untersuchungen... Leipzig 1894 (XX, 1896, s.88-100) a posouzení Ročenek Ústavu pro rumunský jazyk v Lipsku.^{19/} Jarníkovy posudky těchto prací nacházíme dále v čas. Zeitschrift des Vereins für Volkskunde (např. r. 1895). Jeho recenze se přitom týkají nejen materiálu arumunského, ale i meglenorumunského - zde především Weigandovy práce Vlach-meglen. Eine ethnographisch-philologische Untersuchung z r. 1892^{20/} - a také materiálu istrorumunského.^{21/}

Dalším Jarníkovým pracovním polem, v něž byl opět jedním z prvních, se stala albánština. Tímto jazykem se začal zabývat r. 1879, jeho učitelem a informátorem byl důstojnický sluha Mark Shantoja, který pocházel ze severoalbánského Skadaru, tedy z oblasti nářečí gegického, v té době ještě méně známého nežli jihoalbánské nářečí toskické.^{22/}

Albanistická práce Jarníkova začíná programním článkem leopoldovské reálky z r. 1881 Zur albanesischen Sprachenkunde, který vedle albánských pohádek a přísloví a jejich meziřádkového překladu obsahuje také nástin mluvnice gegického nářečí (samostatně vyšlo téhož roku v Lipsku). Dalším dílem je rozprava Příspěvky ku poznání nářečí albánských (Praha 1883), zahrnující sbírku severoalbánských lidových pohádek, bajek a anekdot a pečlivý glosář, kde u některých slov je vyložen jejich původ. Texty vyšly rovněž v německém překladu. Recenzní činnost Jarníkova je bohatá: psal obšírné posudky o albánských mluvnících, slovnících, textových edicích i o studiích autorů jako G. Meyer, Fr. Miklesich, H. Pedersen, G. Weigand i další.^{23/} Tyto posudky, stejně tak jako další Jarníkovy albanistické práce, neztratily dodnes na svém významu v mezinárodním měřítku, a pokud jde o naši albanistiku, zůstává v tomto oboru naším prvním a největším badatelem.

Pokud jde o studium dalších balkánských jazyků, je možno uvést toto: kolem r. 1877 navštěvoval Jarník hodiny novořečtiny ve Vídni; brzy však zpozoroval, že to, čemu se učí, je v podstatě starý jazyk, z něhož byla pečlivě odstraněna slova původu tureckého a hlubně slovanského - proto s tímto studiem přestal. Po několika letech v Praze rozbíral sbírku novořeckých pohádek, a tam se setkával s výrazy jemu známými z rumunštiny, albánštiny a také s turcismy.^{24/} S turečtinou měl Jarník tyto zkušenosti: jeho tehdejší profesor indoevropeista Müller jej zrazoval od albánštiny proto, že prý nezná turečtinu; Jarník si tedy vypůjčil mluvnici tohoto jazyka a začal se učit písma, ale brzy přestal (protože by se byl příliš rozptyloval). Lexikální turcismy, s nimiž se setkal v albánštině, znal z největší části již z rumun-

štiny.^{25/} Jarník však ovládl maďarštinu: v r. 1866 si vyžádal od zraněného maďarského vojáka znění maďarských modliteb a naučil se jim zpaměti; už v těchto textech rozpoznal poměrně velký počet slov slovanského původu. Potom získal (od jistého hostineckého) mluvnicki maďarštiny a prostudoval ji do konce prázdnin. Později měl příležitost maďarsky nejen číst, ale i mluvit.^{26/}

V naší jazykovědě je Jarník průkopníkem v oblasti slovansko-rumunských vztahů: v studii Přípona -eală v rumunštině (Listy filologické 1883, s. 40-50) přesvědčivě prokazuje, po pečlivém prozkoumání četných dokladů původu latinského, románského a slovanského, že tento sufix není pokračováním lat. -ella nebo -ela, ale že pochází ze slovanštiny. Z recenzí týkajících se této problematiky je třeba uvést úvahu o přívzuku starých slovanských slov v jazyce rumunském^{28/} a posudek práce K. Kadlece Valaši a valašské právo v zemích slovanských a uherských.^{29/}

Svým způsobem patří do této oblasti i Jarníkovy překlady, na prvním místě překlad Babičky B. Němcové z r. 1885;^{29/} předtím přeložil povídky Fr. Pravdy Voják nováček^{30/} a za války potom povídku M. Majerové Den v lazaretu z r. 1914^{31/}. Dále je zde možno uvést překlad Večelavkova článku o valašském folklóru pro rumunský folkl. časopis Săzătoarea a překlad dvou článků z Jarníkova popularizačního spisku "Podstata, cíl a organizace okrašlování" z r. 1911, které vyšly v Rumunsku časopisecy i jako samostatná brožura. Pro studentský časopis Noi v Kluži vybral k překladu - jako vzpomínku na léta svých studií sanskrtu - 49 sentencí staroindického básníka a filosofa Bhartrihariho. Jeho překlady albánské lidové poezie jsou otištěny v německých folkloristických časopisech. Do češtiny z rumunštiny přeložil rumunskou pohádku Hlas smrti, ze sbírky P. Ispiresca (Světozor XVI, 1882, s.228).

Charakteristika osobnosti a díla J. U. Jarníka by nebyla úplná, kdyby zde nebyla připomenuta jeho rozsáhlá a účinná činnost sociální a osvětová, jíž dal plně do služeb své vynikající schopnosti, organizační a mnoho svých sil: byl jedním z hlavních činitelů při zakládání českých studentských svazů a spolků, např. Spolku pro podporu nemajetných studentů nebo Svěpomoci (1903), spolubudoval Masarykovy koleje, Studentský domov, Menzu akademickou atd.^{32/} Tato stránka Jarníkovy osobnosti se projevila zvlášť výrazně v době první světové války, kdy mimo jiné organizoval v lazaretu strahovského kláštera spolu s opatem P. Zavorem kursy čtení a psaní pro rumunské vojáky analfabety.^{33/} Jarník se rovněž velmi zasloužil o rychlé navázání poválečných styků mezi ČSR a Rumunskem.

Na počátku naší vědní disciplíny tedy nacházíme vynikající osobnost

a dílo vsaokých kvaitt, které nas v naší nynější práci posilluje a sa-
vazuje k úsilí o dosažení hodnot stejné trvalych.

z p a m ě k :

- 1/ Další údaje srov. M. K ř e p i n s k ý, Jan Urban Jarník, Alma-
nach České akademie, Praha 1924, s. 1-8; srov. Járe J. D v o ř á k,
Románská filologie, Československá vlastivěda X. Osvěta, Praha
1931, s. 387. Z Jarníkových vzpomínek srov. především Ze jazykem
rumunským, Časopis pro moderní filologii a literatury (CMFL) VI,
1918, s. 53-63, 145-52, 241-52, 377-94, srov. dále Drumul pe care
am mers, Bucuresti 1909, 180 s.
- 2/ Srov. např. V. N i g c o v o v á, Skizze einer Geschichte der
rumänischen Volksprosaforschung, Aspekte der Volksprosaforshungen
in Rumänien, (Bucurest) 1969, s. 25 : "Stilistische Forschungen...
eröffnet die Arbeit von bemerkenswerter Feinheit, die Jan Urban
Jarník, zukünftiger Professor an der Prager Universität, der rumä-
nischen Märchensprache widmet." - Překlad této Jarníkovy práce
insemnari cu privire la limba basmelor poporane romanesti vyšel
ve folkl. časopise Ion Creanga (1913).
- 3/ 2. vyd. této sbírky, tzv. lidové, pochází z r. 1895 (Brašov), 3.
vyd. z r. 1964 a 4., definitivní, z r. 1968 (obojí Bukurešť).
- 4/ Doiny jsou v této sbírce rozříděny do těchto oddílů : Láka.
Touha a žal. Výčitky a kletby. Hajducké doiny. Vojské. Popěvky
("strigaturi") jsou rozděleny na žertovné a satirické.
- 5/ Srov. J. S m r ě k o v á, K otázce vymezení pojmu "typ" a "varian-
ta" v lidové slovesnosti, Bulletin Ústavu ruského jazyka a lite-
raturny XII, 1968, s. 189-95.
- 6/ Srov. Ov. P a p a d i m a, předmluva k 3. vydání cit. díla,
s. XXII-XXVIII.
- 7/ Srov. k tomu např. Jarníkovy vzpomínky Drumul pe care
am mers, s. 44 n.
- 8/ 2. vyd. Neuer vollständiger Index zu Diez Etymolog. Wörterbuch
je z r. 1869.
- 9/ Kompetentní charakteristiku této práce, která byla u nás první
svéno druhu, srov. M. K ř e p i n s k ý, cit. dílo, s. 2-5.
- 10/ Festschrift zum VIII. allgemeinen deutschen Neuphilologentage in
Wien, Pflingsten 1898, Wien und Leipzig 1898, s. 208-22.
- 11/ CMFL I, 1911, s. 35-41, 136-40, 245-7, 327-31.
- 12/ Světozor XVI, 1882, s. 102-6, 115-8; původní znění Reisebriefe
eines Philologen vyšlo r. 1879 v čas. Der Osten, jeho rumunský
překlad v čas. Transilvania r. 1918.
- 13/ O vzniku a zaměření této instituce srov. Jarníkův člárek v Ottové
slovníku naučném I, Praha 1888, s. 586-8.
- 14/ Česká revue r. 1911-12, s. 154-61, 212-22; rumunský překlad vyšel
v časopisech Epigoni (č. 1) a Viața romanească 1911. Mezi tyto
popularizační články je možno zaředit také Jarníkovu vzpomínku na
rumunského krále Carola I. (Národní listy 17. 10. 1914) a jeho
manželku Carmen Sylvu (tamtéž, 4. 3. 1916).
- 15/ Grammatik der romanischen Sprachen I. Lautlehre, Zeitschrift für
romanische Philologie (=ZrPh) XVI, 1892, s. 256-62; Glosy k rumun-
ské části skladby románské mluvnice Viléma Meyera-Lübke, CMFL IV,
1915, s. 431-52 (rumunský překlad této stati vyšel v čas. Transil-
vania r. 1916..
- 16/ H. T i k t i n, Gramatica romană pentru învățământul secundar ...
I. Etimologie, Iași 1892, ZrPh XVI, 1892, s. 536-41.
- 17/ Srov. tamtéž, s. 540: "- wenn eine Sprachform sich allgemei-

- ...přesvědčení, že překlady Jerníkovi nejsou, a že by stálo za to
 je v obřadní historii, což je zřejmé, nicméně autoritativně
5. Glas priina macedoromunské. Convorbiri literare, sborník věno-
 vaný 70. narozeninám I. Carobrescu. Tento slánek má obsahovat pře-
 klady dalších pozdějších lidových písní, ale byl vytištěn s taklike
 úpravou, kterou je Jarník s dalšími zpracovaním tohoto tématu pře-
 klád. Srov. ČMFL VI, 1918, s. 240.
19. Erster Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leip-
 zig. Hrsg. von G. Weigand, Leipzig 1894, ZrPh XX, 1896, s. 100-5;
 G. Weigand, Zweiter Jahresbericht des Instituts für rumä-
 nische Sprache (Rumänisches Seminar) zu Leipzig, Leipzig 1895,
ZrPh XXI, 1897, s. 259-77; G. Weigand, Dritter und vierter
Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache ... ZrPh XXI,
1898, s. 429-21; Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache
... Bd. V-IX (1898-1903), ZrPh XXVII, 1903, s. 484-506.
20. Srov. ZrPh XVI, 1892, s. 541-7; recenzi dalších meglanoromunských
 studií srov. Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache
 ... Bd. V-IX (1898-1903), ZrPh XXVII, 1903, s. 484 n.
21. Literaturlblatt... 1882, s. 146, n., Erster Jahresbericht... ZrPh
 XI, 1896, s. 100 n.; G. Weigand, Zweiter Jahresbericht ...
 ZrPh XXI, 1897, s. 259 n.; Jahresbericht ... Bd. V-IX (1898-1903),
 ZrPh XXVII, 1903, s. 484 n.
22. Bližší údaje srov. Č. U. J a r n í k , Za jazykem albánským.
 Vzpomínka z let 1879-81, Osvěta. Listy pro rozhled v umění, vědě
 a politice XLVI, 1916, s. 185-93. Srov. dále V l. S k a l i š k a ,
 v. Uprávně albánologie, sborník Dr. Jan Urban Jarník, profes-
 or Karlovy university v Praze, 25. 5. 1848 - 12. 1. 1923, Praha
 1950, s. 16-8.
23. Úplná bibliografie Jarníkova albanistického díla, včetně nevyda-
 ných prací, je otištěna v sborníku Dr. Jan Urban Jarník ..., s. 7-9.
 Jeho vlastní hodnocení této činnosti srov. ČMFL VI, 1918, s. 380-2.
24. Srov. Drumul pe care am mers, București 1909, s. 11-2.
25. Tamtéž, s. 63.
26. Tamtéž, s. 156-7.
27. ČMFL IV, 1915, s. 238-45; jde o posudek disertace E. S i m i o -
 n e s c o v á Accentul in cuvintele vechi slave din limba romana,
 Iasi 1913.
28. ČMFL VI, 1918, s. 175-7.
29. Bumiza: tento překlad vyšel nejdříve jako fejeton časopisu Tribuna
 a v téže roce následovalo vydání knižní; nové vydání, které za
 války v Praze přehlédl H. Petra-Petrescu, vyšlo záhy po Jarníkove
 smrti (nemá vřočení).
30. P e v e l C a t a n a : vyslo nejdříve v čas. Convorbiri litera-
 re. Další překlad překlád Jarník v spolupracovník z doby sbírky
 sedmánskými lidových písní A. Birseanu), 2. vyd. vyšlo r. 1891
 jako fejeton brašovského časopisu Gazeta literară, třetí vyd. je
 z r. 1914.
31. V čas. Romanul (Arad).
32. Srov. I. S e k e n i n a , Za profesorem Jarníkem, sc. Dr. Jan
 Urban Jarník..., s. 10-2 (přetisk z čas. Volnost 17. 1. 1923).
 O této činnosti srov. z poslední doby M. K ř e p i n s k ý , Un-
 point obscur dans l'histoire des recherches du romain, Les Études
balkaniques tchécoslovaques III, 1965, s. 141-2.
33. Srov. např. Jarníkův spisek Şezători româneşti de pe muntele Sior
din Fraga, 1916.

L'OEUVRE BALKANOLOGIQUE DE JAN URBAN JARNÍK

L'article présente l'oeuvre balkanologique d'un des premiers et, en meme temps, des plus éminents balkanisants tchécoslovaques, romaniste et albanologue Jan Urban Jarník. Ce sont surtout ses études et ses comptes-rendus dédiés à la langue et au folklore roumains - ci-inclus les dialectes sud-danubiens - qui y sont mis en évidence. De meme sont mentionnées les activités sociale et culturelle de ce savant, activités témoignant, de nouveau et en plus, de la grandeur de cette personnalité.